

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תשא

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם" (ל, יב)

ביאר בה הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע וז"ל: הנה ידוע ש'תשא' לשון הגבהה. ויש לרמז, למשל, הטובע בים - כל זמן שראשו מבחוץ ואינו משוקע בתוך הים לא יזיק לו. כמו כן, הנה קשה מזונותיו של אדם כ'קריעת ים סוף' (פסחים קיח.), והדאגות וטרדת הפרנסה הם גלי הים (שהרי עצם ענין הפרנסה הוא 'ים'), והעיקר לשמור ולהגביה את ראשו - שהראש לא יהיה משוקע בתוך גלי הים. זהו 'כי תשא את ראש בני ישראל' העיקר להגביה הראש והמוח לפקודיהם, וממילא אף שהגוף עוסק בפרנסה גופא בתר רישא גריא, עכ"ל

וכן ביאר הרה"ק מקאצק זי"ע (שש"ק רפט) בקרא (תהלים קכח, ב) 'יגיע כפיך כי תאכל', כי בדווקא אמר יגיע כפיך ולא יגיע ראשך, לומר, שאף שפעמים ועל האדם להתעסק בפועל ידיו, לצורך פרנסתו או לשאר ענינים, מכל מקום יראה לעסוק ש'צדיק באמונתו יחיה', וממילא יבין וישכיל שלא ירוויח כלל אם יצרף את ראשו ליגיע כפיו, שהרי מה שנקצב לו בוא יבוא אליו בכל אופן.

אחד מחסידי הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע נכנס אליו בשאלה - כי הוא נצרך לעזוב את שערי 'בית המדרש' לעסוק על המחיה ועל הכלכלה, ורב פחדו מהבלבול השורר בשווקים וברחובות.

אמר לו הרה"ק כתיב 'ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו', וברש"י, 'עשאן כמין מרזב סביב לראשו, 'שירא מפני חיות רעות'. והדבר תמוה, וכי איזו שמירה היא - לשים גדר אבנים רק סביב הראש, הלא 'פרון מרובה על העומד' - באשר כל גופו אינו שמור מן החיות והמזיקים, אלא, משל לציפור שנפלה לתוך ביצה והחלה לשקוע בה יותר ויותר - אם כנפיה עדיין לא טבעו, בידה לצאת מהבוץ על ידי כנפיה, ואם גם כנפיה טבעו בתוכי הבוץ, כל זמן שראשה מחוץ לבוץ עדיין תוכל לזעוק 'הצלה' ויבואו להושיעה, אבל כשגם הראש נשקע בבוץ, אוי לה... ולכן בצאת יעקב אבינו חרנה, לבית לבן הרמאי, נתיירא מפני חיות רעות, וחשש מאד, כי מי יודע מה מצפה לו שם, על כן עשה 'שמירה מעולה' סביב לראשו, כי כל זמן שהראש לא 'שקע', עדיין אפשר לו לאדם לזעוק לעזרה ולהצלה, אמר לו הרה"ק, כך גם אתה, בצאתך לעבודת הפרנסה, הזהר על 'ראשך' לבל ישקע בהבלי העולם הזה, ותשמור על ה'אמונה' שבמת, ובזה תנצל מכל הבלבול והרע, ובכל עת ובכל זמן עדיין תהיה מקושר כראוי אל ה' הוא האלוקים. (באר הפרשה)

כסף כל כסף שיש לו זה חצי ממה שהוא רוצה. להמחיש זאת מובא סיפור או משל, אדם שישב בגינת חמד, ולפתע התיישב לצידו אדם מוכר ומפורסם, היה זה גדול עשירי העולם.

מהתבוננות בו, הוא הפתיע ושאל, אתה מזהה אותי? כן בוודאי, אתה הרי העשיר הנודע. נו... תשלים את המשפט הוא אומר לי, לנוכח פליאתי הוא מחייך ואומר ההמשך הוא... "העשיר מספר אחד בעולם".

אמרתי לו אדוני היקר מאוד, טעיתוהנך חי בטעות גדולה, אתה בבעיה כלכלית גדולה יותר ממני, לך חסר יותר כסף ממני. כעת היה תורו להתפלל, והוא פתח עיניים גדולות ואמר, יש לך מושג כמה כסף יש לי? יש לי 40 מיליארד דולר, איך אתה מדמיין שחסר לי יותר כסף ממך???

עניתי לו, לא טעיתי, אני יסביר לך, הרי אתה מפחד כל הזמן להפסיד את התואר מקום ראשון בעולם למקסיקני שמתחרה בך, לכן אתה חותר בכל מחיר ושואף להכפיל את רכושך ל80 מיליארד, ככה תהיה מוגן מלסכן את מעמדך, אם כן חסר לך 40 מיליארד דולר, באמת חסר לך הון עתק, אבל לי חסר מקסימום רבע מיליון דולר, אז למי חסר יותר כסף???

לפי זה יתכן לפרש "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל", כי האוהב כסף שהוא עשיר כשנתן לצדקה הוא מרגיש שנתן שלם, ואילו העני שנתן מפת לחמו הרבה יותר אחוזים מרכושו לעומת העשיר, מרגיש שנתן פחות ממה שצריך, לכן מזהירה התורה, העשיר תזכור מה שתרמת זה רק חצי ולא מושלם, וגם העני תרגיש טוב ואל תמעיט בערך הנתניה שלך.

"זה יתנו... מחצית השקל" (ל, יג)

"כמין מטבע של אש הראה לו".

משה תמה כיצד מטבע פשוט יכול להוות כופר נפש. הראה לו שאין זו מטבע פשוטה אלא של אש - שרק אם הנתניה תהיה מתוך התלהבות של אש, תהווה כפרה. אחרת, זה באמת סתם מטבע.

"מחצית השקל" (ל, יג)

מחצית דווקא. ללמדנו שיהודי כשהוא לעצמו אינו אלא "מחצית", חצי דבר. ומי משלימו? - הקב"ה ויהודי שני. כשאדם עוזר לזולת נעשים שניהם דבר שלם, ועל ידי כך הוא זוכה לברכת ה' ביתר שאת ויתר עז. (הרבי מליובאוויטש)

"מחצית שקל תרומה לה" (ל, יג)

ידוע מאמר חז"ל "אין אדם מת וחצי תאוותו בידו" - אומר בעל "המקדש מרדכי" שזה באה התורה לרמז לנו, שיתנו מחצית השקל, כי בכסף אין שלימות, כי אדם שאוהב

"מחצית השקל... (ל, יג)

פעם אחת בשעת שיחת האדמו"ר ר' אהרן מקרלין זי"ע"א עם מקורביו, נתגלגל הדיבור על מעמדו של הצדיק, ועל התפקיד המרכזי שלו בין תלמידיו. אמר

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תשא

אמר שמואל לישי, שלא ישבו לאכול עד אשר יבוא! מיד נשלח שליח לקרוא לדוד מן השדה, כאשר הגיע דוד והוא אדמוני יפה עיניים, נחרד שמואל: אדמוני כעשו, זה יהא שופך דמים! אמר לו הקדוש ברוך הוא אמנם אדמוני הוא, אך אל תחשוש לכך, אמנם הוא עתיד לשפוך דם, אך את דמם של הרשעים אשר יהרוג במלחמה. ואף זאת הוא יעשה, רק על פי דעת סנהדרין. הנה האיש אשר בחרתי בו עומד לפניך, ואתה יושב? קום משחחו כי זה הוא!

שמע שמואל את דברי ה', לקח את קרן השמן, והנה עלה השמן מעצמו וניצק על ראש דוד!

קרשו טיפות השמן הזוהרות על מצחו, עטרו את ראשו כעטרה משובצת יהלומים ומרגליות, הקרן שבה והתמלאה כפי שהייתה לפני המשיחה.

ישב דוד בין שני גדולי הדור, ישי ושמואל רמז לעתיד לבוא שאין מחיצה של צדיקים שאין דוד ביניהם, ומאותו יום והלאה שרתה על דוד, רוח נבואה ורוח גבורה. וכן מאותו יום ואילך התעורר בו רוח הקודש ובהשראתו חיבר את מזמורי ספר תהילים. (613 סיפורים על תר"ג)

"קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה" (ל, לד)

כשהתאסף פעם מנין בחדרו של 'בעל ההפלאה', הבחין הגאון בין הנאספים באחד פוקר קל דעת, אשר דעת חכמים לא הייתה נוחה ממנו. רמז הגאון למקורביו כי 'ביאו אדם נוסף, כדי שיהיו עשרה ישראלים כשרים. כשהבחין בנעשה, פנה אותו אדם בתמיהה, והלא גם החלבנה נמנתה בין סממני הקטורת. אמנם כן, השיב הגאון, ומשום כך היו שם עוד עשרה סממנים. (דברי זקנים)

"ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את

השבת" (לא, טז)

"ושמרו" - מפרש רבי חיים בן עטר: ויצפו, כמו "ואביו שמר את הדבר". שלא יהיה השבת עליהם לטורח, אלא ישמחו בו ויהיו תמיד ממתנים ומצפים בכליון עיניים, מתי יבוא.

"ושמרו בני ישראל את השבת" (לא, טז)

בזמירות שבת נאמר: "אל עולם שכלו שבת תזכני ואל משכן שילה תשוב תעלני". מה הקשר בין שבת למקדש? הרב ולך, בספרו "אבותינו ספרו לנו", מביא את משלו של רבי יעקב הכהן מג'רבה, המתרץ שאלה זו: למלך אחד היתה בת, והוא בקש למצוא לה חתן מוצלח, אך למרות חיפושיו הנמרצים לא מצא את הבחור המתאים. יום אחד נודע לו, שבמדינה שכנה חי בחור שעוונה על כל דרישותיו, וראוי לבתו האהובה. הבעיה היתה, שאותו בחור טוב יושב שם... בכלא!

העובדה הבלתי נעימה לא הרתיעה את המלך. הוא פנה אל שליטי המדינה, וספר להם את סיפורו - "יש לי בת אהובה, ואני צריך עבורה את הבחור ההוא, ודווקא אותו..."

האדמו"ר לתלמידיו יש בתורה רמז מפורש שהצדיק הוא האישיות המרכזית, וכי אלה שסובבים אותו ומושפעים ממנו המה אנשים חיים ורבי פעלים, בעוד שאלה שמתרחקים ממנו נחשבים כמתים. בתיבה "מחצית" יש חמש אותיות, במרכז המילה האות "צ" (צדיק), האותיות המרוחקות מהמרכז הן "מת", והאותיות הסמוכות לה מכאן ומכאן הן האותיות "חיי". (מהאוצר החסידי)

"ואת אהרון ואת בניו תמשח וקדשת אותם

לכהן לי" (ל, ל)

שמואל הנביא משח את שאול למלך על ישראל. שאול נצטווה להרוג את אגג מלך עמלק ולהשמיד את כל זרע עמלק, אך שאול רחם על הצאן ולא קים את צו ה' במלואו. בגלל חטא זה נלקחה המלוכה משאול. ועל כך היה שמואל מצטער.

הקדוש ברוך הוא פנה אל שמואל ואמר לו עד מתי תתאבל על שאול, לך אל ישי המתגורר בבית לחם, מלא קרנך שמן ואחז מבניו יהיה מלך.

קרן השמן היא קרן מיוחדת שבה משחו את מלכי בית דוד ובה שמו את שמן המשחה שהכין משה במדבר. משמן זה נמשכו גם כהנים גדולים וכן מלכי יהודה.

אמר שמואל: "אם אמליך מלך בחייו של שאול יהרגי כדין מורד במלכות!" ענה לו ה': "קח עמך עגלת בקר בבואך לבית לחם" ותזבח שם שלמים, כדי שלא תודע סיבת בואך. לאחר מכן תקרא לישי ובניו שייקחו חלק בסעודת הזבח, שם אודיעך את מי עליך למושוח למלך.

לקח שמואל את קרן השמן ועשה כפי שהצטווה והלך לבית לחם. כאשר הגיע לבית לחם, קדמוהו זקני העיר וחשביה וברכוהו לשלום. אמר להם שמואל "לזבוח לה' באתי, התקדשו ובואו לסעודת הזבח".

הלך שמואל לבית ישי לאחר הקרבת הקרבן וראה שם את אליאב בנו בכורו של ישי. בן זה היה איש יפה תאר וגבה קומה, והדרו הדגר מלכות. אמר שמואל בלבו אליאב ראוי להיות מלך. באותה עת הצטיירה דמותו של המלך שאול לעיני שמואל, שאף הוא היה איש יפה מראה, גבוה משכמו ומעלה מכל העם.

אמר לו ה': "אל תביט אל יפי מראהו, כי לא בו בחרתי, כי האדם יראה לעיניים וה' יראה ללב". העביר ישי את בנו השני, אבינדב, לפני שמואל, לקח שמואל את קרן השמן כדי לצקת על ראש אבינדב והנה השמן לא נשפך! לפליאתם של הנוכחים נעלם פתאום השמן ונבלע כולו בקרן. רק כאשר יצא אבינדב, חזר לפתע השמן ומלא את הקרן. בראות שמואל את הנס הבין שגם בו לא בחר ה'. העביר ישי את בנו השלישי לפני שמואל ושוב נעלם השמן. הבין שמואל שגם בו לא בחר ה'.

שבעה בנים העביר ישי לפני שמואל בזה אחר זה, בכל פעם השמן נבלע בקרן ונעלם, ושמואל נאלץ לומר: "לא באלה בחר ה'". אחרי שעברו הבנים שאל שמואל את ישי "האם אלה הם כל בניך?" "לא" השיב ישי "נשאר עוד אחד הקטן, והוא רועה צאן בשדה. ישי לא החשיבו לעומת אחיו הגדולים ולכן לא קרא לו.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תשא

הבא - תראו את הארמון מול עיניכם. מראה הארמון יעזור לכם להתעשת ולשוב בתשובה, ואז תזכו לגאולה שלמה. זהו שנאמר: "אל עולם שכלו שבת תזכני - אל משכן שילה תשוב תעלני".

"מזה ומזה הם כתובים" (לב, טו)

חסיד אחד בא לרבו בשאלה: האם מותר לו לרמות בדבר קטן, כי זה יציל אותו ממצבו הקשה. ענה לו הרבי: משום כך היו הלוחות כתובים משני הצדדים, לרמוז לך, שאיך שלא תהפכם, יהיה כתוב "לא תגנוב".

"וישמע יהושע את קול העם ברעה" (לב, יז)

כד מיבבין בחדוא קדם עיגלא (תרגום יונתן בן עוזיאל). תמה רבי זלמן סורוצקין: אם הריענו וחוללו בשמחה לפני העגל, יבבה זו מה טיבה ומקומה כאן? הוא מקשה והוא מתרץ: אומרים משמו של רבי ירוחם ליבוביץ' המשגיח הרוחני של ישיבת מיר: בן ישיבה אם גם יעזוב את הישיבה, יתרחק ממנה, ואפילו יקדיח תבשילו חלילה - טעם עבירה כבר ניטל הימנו, הוא לא ישבע נחת בשום פנים מתענוגי עולם הזה... כי מכיון שלמד תורה ועמד על חומר העבירות, כליותיו ייסרוהו ומצפנונו לא יתן לו מנוח. אף כאן: כיון ששמעו ישראל דברי אלקים חיים במעמד הר סיני, וקבלו עליהם עול תורה ומצוות, לא היתה שמחתם שלמה כשהיו מרקדין לפני העגל, ולא היתה להם הנאה מן החטא, לפיכך שמחתם בעגל מהולה ביבבה...

"וישלח מידו את הלוחות" (לב, יט)

הכתיב של הפסוק הוא "מידו" לשון יחיד ואילו הקרי הוא "מידיו" לשון רבים, צריך להבין מה זה בא ללמדנו. ביאר הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל: בתחילה חשב משה להשליך את הלוח הראשון בלבד, שהרי כשנכשלו בעבודה זרה לא פגעו במצוות שבין אדם לחבירו רק בבין אדם למקום בלבד וזה שייך ללוח הראשון בלבד ולא לשני שהוא בין אדם לחבירו, ושוב נמלך שכן לא תתכן שלימות בין אדם לחבירו בלי שיהיה שלם גם בין אדם למקום, לכן תחילה חשב להשתמש ביד אחת בלבד, אבל שוב השתמש בשני ידיו, להשליך על ידם את שני הלוחות. (לתתך עליון)

"אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם"

אלהי זהב" (לב, לא)

פעם בראש השנה שחל בימים ה' ועש"ק, ראו שהרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצ"ל מתאמץ וטרוד מחשבתו בענין מסוים. בשבת קודש, קפץ על השולחן, וקרא: איך ווייס שוין! (אני כבר יודע). והסביר דבריו, תמיד היה קשה לו, איך הניח הקב"ה לישראל לעשות את העגל? ועכשיו נתחוויר לו. עפ"י משל, למלך שהיה לו בן קטן חביב, ורצה למנותו למלך כממלא מקומו, אבל שרי המלוכה היו נגד מינויו בכל תוקף. ונמלך המלך,

שליטי המדינה השכנה לא כל כך התרגשו, ולא רצו לשחרר את הבחור ולתתו למלך.

לא רצו?! אין בעיה! התארגן המלך, הביא חיילים, נכנסו חייליו למדינה השכנה ובצעו שם הפיכה. הוציאו את הבחור מהכלא והביאוהו לארמון המלך. הבחור היה חסר כל, ועל כן נתן לו המלך את כל צרכיו, מראשית ועד אחרית, בשפע רב ובמאור פנים. והשיא המלך את בתו לאותו בחור, בחתונה מפוארת רבת מזמנים.

הבחור ההוא, מרב שפע וכל טוב, בעט בטובה. הוא מרר את חיי אשתו הנסיכה וגרם לכל משפחת המלוכה בושות וביזיונות בהתנהלותו הנלוזה. הוא היה משתכר ומתהולל, ונתפס שוב ושוב במעשים מכוערים ובלתי הגונים.

בכל פעם שנתפס על ידי שוטרי המדינה בקלקלתו, ובקשו לקחתו למאסר, היה צועק: "אני חתנו של המלך!" והיו משחררים אותו ושולחים אותו לחופשי. ההשפלה והביזיונות שנגרמו למלך היו כבר בלתי נסבלים.

לא עבר זמן רב, ואותו בחור הולל עזב את בת המלך. השאיר אותה לבדה, וברח לעיר אחרת להתהולל שם כאוות נפשו.

באה הנסיכה המסכנה אל אביה המלך ואמרה: "מה אעשה, אבא?"

אמר לה המלך: "שבי פה, בינתיים. נמתין מעט, ונראה איך ייפול הדבר".

המתינו מעט, והבחור לא התעשת ולא חזר מדרכו הרעה. המתינו עוד, והבחור איננו מתכנן לשוב. יום אחד קרא המלך לבתו, ואמר לה: "לכי נא לחפש אחריו, וראי אם רוצה הוא לשוב אליך". הלכה הנסיכה אל הבחור הסורר, אך הוא לא חפץ לשוב אל הארמון. ראה המלך כי כן, והגה רעיון: "קחי את המכתב הזה, ותני אותו למושל אשר שמתי על אותה עיר".

המושל קבל את מכתבו של המלך, ומיד עשה כצויו. הוא הביא פועלים, והם בנו בנין, בדיוק לפי הוראותיו המדויקות. שבועיים אחר כך, תפסו שוטרי המושל את הפרחח והכניסוהו לכלא.

ישב הבחור בכלא, אבל וחפוי ראש. נשא עיניו אל החלון היחיד אשר בקיר כלאו, ולא האמין למראה עיניו - ארמונו של המלך נשקף מולו, במלוא פארו והדרו. אורות רבים בוקעים משם, ומנגינות שובות לב מתנגנות... והוא כלוא מאחורי סורגים, בין ארבעה קירות מעפשים, סביבו רק פושעים ובני בליעל.

התחילו הרהורי חרטה לכרסם בלבו. התשוקה לשוב אל הארמון גברה בו יותר ויותר. ולא ידע, שלא היה שם שום ארמון. זו היתה הוראתו של המלך - לבנות קירות, בדומה לחזית המפארת של ארמונו, מול הכלא, כדי שיראה הפוחז ויזכר בארמון ובכל הטובה אשר בו, ויזכור את החסר הגדול אשר גרם לעצמו במעלליו. כך אולי יתעשת וישוב מדרכו הרעה.

אומר הרב יעקב הכהן מג'רבה: הקב"ה נתן לנו בית מקדש, אך מרוב טובה וחסד - בעטנו, סטינו מדרך הישר. אנחנו חוטאים, למרבה הצער, ובכל עת שנתפסים בפשענו, הננו צועקים: "אנחנו הבנים של הקב"ה, תעזבו אותנו!" אנחנו נענשים, סובלים יסורים, יושבים בכלא פה, יושבים בכלא שם...אמר הקב"ה: שמרו שבת וקיימו מצוותיה, ובשבת תרגישו קצת מעין עולם

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תשא

האלשי"ך הקדוש הסביר שכאשר אנו רואים שלרשעים טוב בעולם הזה, זה מפני שהקדוש ברוך הוא משלם שכרם בעולם הזה כדי להאבידם מהעולם הבא בבחינת: "ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו" (דברים ז, י). אבל הצדיקים, הקדוש ברוך הוא נפרע מהם בעולם הזה כדי שיזכו להגיע לעולם הבא נקיים וזכים ושם יקבלו שכר נצחי.

מסופר על תלמידו של הרמב"ן שהיה גוסס, והרמב"ן נתן בידו מכתב וקמיע. במכתב נכתבו שאלות על הנהגת ה'. כעבור מספר חודשים מפטירתו, נגלה אל רבו ואמר לו: "הגעתי לעולם האמת, ובזכות הקמיע שנתת לי נפתחו בפני כל השערים, אך לגבי השאלות שביקשת שאברר על הנהגת הבורא - השאלות אינן שאלות! למעלה רואים "עולם ברור"! אין שאלות, הכל מובן. (אמונה שלמה)

"א-ל רחום והנון" (לד, ו)

סיפר הרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א שבירושלים חי יהודי גדול בשם ר' לבק'ה גודלמן. מספר חודשים בטרם נפטר הגיעו הרופאים להחלטה שיש לכרות את רגלו. לאחר הניתוח, פנה אליו אחד הרופאים ואמר: "נראה לי שלא היה צורך לכרות את רגלך". אמר לו הרב גודלמן, בלא שמץ של טרפוניה ומתוך אמונה תמימה כי לא ייתכן שלא היה צורך. כך נגזר עליו, ועל כן היה גם היה צורך. (אמונה שלמה)

"ומשה לא ידע כי קרן עור פניו" (לד, כט)

מקשה ה"חת"ם סופר: "כיצד לא חשו משה ויהושע כי קרן עור פני משה? והרי קרן מאתו אור יקרות! ומשיב: הלוחות היו עשויים מסנפירין, וכשקרן עור פני משה הם היו מתנוצצים. אבל משה ויהושע סברו שפני משה קורנים מהלוחות, ולא ידעו כי הדבר הוא להפך, והלוחות קורנים ומאירים מפני משה. רק לאחר שמשה רבנו הכניס את הלוחות לארון, אז הבינו וידעו שהאור הוא מפני משה, ולא מהלוחות, ולכן פחדו כולם לגשת למשה.

מדברי ה"חת"ם סופר" לומדים אנו דבר נורא, כי כשם שהתורה מקרינה ומאירה על העוסק בה, כך גם תלמיד חכם היגע בתורה מאיר את הלוחות - התורה, ומוסיף לה אור וזוהר.

ומזה צריכים גם אנו ללמוד מוסר השכל, שעלינו להאיר את התורה, ליפותה, לצחצחה ולהנעימה על הבריות. כשהאדם מייקר ומייפה את התורה, נכנסת בלבו שמחה עצומה ממתיקות התורה והיא מעניקה לו מנוחה ושלוה בעת צרה ומנוחת הנפש מכל הדאגות. (אמונה שלמה)

א לוס שבת

ומינה בנו למלך והוא עצמו נסע ממקום מלכותו. השרים מצאו מקום לגבות חובם, והתחילו לפתות את בן המלך הקטן, ונשמע להם. ושם את כתר המלך, בראשו של כלב, והכלב רץ בכתר על ראשו בחוצות העיר. לאחר זמן בא המלך, והרגיש שמעלימים ממנו דבר מה, ושאל שיספרו לו, מה קרה כאן בהיעדרו, וסיפרו לו איך שבנו שם את הכתר וכו' ואמר בכעס מעושה: צריך להושיב בית-דין לשפוט את בני, ממה נפשך אם הוא בן דעת - דינו חמור, ואם אין בו דעת אזי אינו ראוי להיות מלך. והסכימו השרים בחפץ לב, ובחרו מהם ב"ד, ונמצא חייב, והוציאו פסק דין חמור. וסיפרו למלך שנמצא חייב בדינו. אמר להם המלך טוב פסקתם, אבל פסק הדין יבוצע באלו שהסיתוהו לכך, ובכוונה נסעתי מכאן, כדי לראות איזה עלילות יעלילו על בני יקירי אלו הרוצים להיפטר ממנו.

והנמשל, אילולי היו בני ישראל עושים את העגל אחר פטירת מרע"ה, לא היה מי שיחזירם בתשובה ח"ו, אבל משה עלה למרום, והסיתו הערב רב את בני ישראל לעשות העגל, כדי שימצאו חייבים ח"ו, וכשחזר מרע"ה שילם למסיתים כגמולם על אשר הם הסיתו את בני ישראל לבגוד בכתרא דמהימנותא.

"כי לא יראני האדם וחי" (לג, כ)

אדם אחד שאל את רבן גמליאל היכן מקום משכנו של הקדוש ברוך הוא? אינני יודע, השיב לו. ליגלג אותו האיש באמרו, כלום זוהי חכמתכם ובינתכם שאתם מתפללים לפניו בכל יום ויום, ואינכם יודעים איה מקומו? השיב לו רבן גמליאל אתה שאלת אותי אודות דבר הרחוק ממני מהלך שלושת אלפים וחמש מאות שנה, אני אשאלך על דבר הנמצא בקרבך יומם ולילה. אמור לי היכן נמצאת נפשך, הודה לו אותו אדם, איני יודע אמר לו אתה אינך יודע מקום משכנו של דבר השוכן בתוכך, ואתה חפץ שאדע מקומו של דבר הרחוק ממני מהלך שלושת אלפים וחמש מאות שנה? הוסיף האיש לקנטרו ואמר לו "יפה אנו נוהגים בהשתחוותנו למעשה ידינו שבו אנו יכולים להביט בכל שעה" אמר לו רבן גמליאל אתם רואים את מעשה ידכם והמה אינם רואים אתכם, אבל הקדוש ברוך הוא מביט ומתבונן במעשי ידיו אך בראוי אינם רואים אותו שנאמר (שמות ל"ג כ') "כי לא יראני האדם וחי" ויחזקאל ששכינה נתגלתה לפניו הודה ואמר "ואראה ואפול על פני" כלומר נפשי פרחת מגופי.

"וראית את אחרי ופני לא יראו" (לג, כג)

ופרשו, שאמר הקדוש ברוך הוא: אתה אינך רואה מה היה קדימה, לפני הגלגול הנוכחי, אלא רק את אחורי - כלומר, את הסוף - הגלגול הזה. והוסיף ה"בן איש חי" וביאר את הפסוק "דימינו אלקים חסדך בקרב היכלך" (תהלים, מח, י) נראה לנו "אלוקים" - מידת דין מתוחה על הצדיקים, אבל לעתיד לבוא, כשנהיה בקרב היכלו של הקדוש ברוך הוא, שם נראה כמה חסד גדול היה כדבר הזה, וזהו "חסדך בקרב היכלך".